

ÖPPNA PROCESSER VASA 8.11.2024

BILDSTORM 9

VÄLKOMSTORD

Välkommen till Bildstorm!

I det nionde Bildstorm seminariet öppnar vi upp diskussionen kring samtidskonstens processer, som vi tänker att ofta är öppna, obestämda. Vi är inspirerade av konstnärers arbetssätt, olika sätt att ta sig an frågeställningar och forska i fenomen som intresserar.

Att samarbeta med bildkonstnärer och tillsammans hitta vägar och sätt för möten mellan konstnär och publik, är kärnan för vårt konstpedagogiska arbete vid Pro Artibus. Vårt arbete börjar också alltid med ett möte, mellan pedagog och konstnär.

I den här hand-outen har vi samlat aktuellt från Pro Artibus, det vi tycker är kul och intressant just nu, och lite om framtiden också. Vi har sammanställt seminarieprogrammet och våra talare har fått varsitt uppslag med det de tycker är intressant just nu. Vi har också lämnat tomma sidor att anteckna, doodla, eller lämna lika tomma som tidigare. Något handfast att ta med sig. Lite blickar vi också bakåt. Utställningen O.S.A. R.S.V.P. som visades 2023–24 på Galleri Elverket i Ekenäs, var vägvisande för många projekt vi jobbar och kommer att jobba med. Bland annat gav utställningen – med sina många slag av genuina möten – inspiration till temat för det aktuella seminariet.

Kul att möta er!

Kia & Johanna

Vad jobbar jag med just nu?

Vad tycker jag är intressant inom bildkonst och konstpedagogik just nu?

BILDSTORM 9 – Öppna processer

Torsdag 7.11 kl. 19.30

Middag och mingel på Niska Vasa (Hovrättsplanaden 13), frivillig & på egen bekostnad

Fredag 8.11 kl. 9–16

Academill, Åbo Akademi, Strandgatan 2, 65100 Vasa
Bildkonstsalen D701, D-huset, 7:e våningen

09.00 Hej och välkommen!

Kaffe/te och croissant

Mellanrum – *Carrierbag* – övning i situering & kreativitet

09.30 Intro till seminariet

10.00 **Marika Orenius**

Vad pratar vi om när vi pratar om konstnärspedagogik?
– introduktion och verkstad

12–13 Lunch + kaffe/te i foajén

Mellanrum – blunda, och lyssna på syntolkning av ett konstverk

13.15 Om konstnärsresidenset Vasa Academill,
Pro Artibus lärarhandledning *Text som konst – samskrivning*

13.30 **Ulrika Ferm** – *Att jobba med öppna processer*

Mellanrum – *Allt är bra* – demo av konstnärduon Restlessminds verk

14.45 **Hannah Kaihovirta** – presenterar KRHIZOM

15.00 Kaffe/te och trädgårdsbärspaj
Malin Simons – presenterar SKOFF

15.30 Slutdiskussion

16.00 Seminariet avslutas

MARIKA ORENIUS

– Vad pratar vi om när vi pratar om konstnärspedagogik?

Vad jobbar du med just nu?

De senaste åren har jag arbetat med rumsliga installationer som belyser en konstnärlig process och konstnärspedagogik.

Vad är intressant för dig inom konstpedagogik just nu?

Min senaste konstnärliga forskning består av idén: vad finns mellan oss? I konstnärliga arbetsprocesser försöker jag konceptualisera konstnärligt arbete och konstnärens existens.

Mitt arbete som lektor i konstpedagogik vid Konstuniversitetet i Helsingfors bygger på min forskning, som fokuserar på konstpedagogik och konstproduktion. Processen är dubbelriktad - genom att interagera med studenterna upptäcker jag nya frågor som jag kan undersöka i min forskning. Mitt arbete är uppdelat i två delar: Jag planerar och undervisar i pedagogiska färdigheter för studenterna vid Konstakademien och i olika pedagogiska studiemoduler på Open Campus. Jag handleder de kollegor som har bestämt sig för att genomföra pedagogiska studier inom konst. Jag är också medlem i en forskningsgrupp för konstpedagogik och globala samarbeten.

I min forskning betonar jag frågan om hur undervisning och lärande sker. Detta förhållningssätt förpassar frågan om vad som egentligen lärs ut till en sekundär roll - delvis eftersom konstverk (eller konstnärliga processer) inte alltid är avsedda att definieras utifrån vad de handlar om. För att främja tolerans, motståndskraft och öppenhet är det också mycket viktigt att fokusera på frågan om hur vi agerar och möter varandra. Genom att främja ett mänskligt förhållningssätt i stället för att skydda system och strukturer blir sättet att undervisa och forska en bas för konstbaserad forskning och även för tillväxt för individer och samhällen. Dessutom ställs de föränderliga trenderna när det gäller olika metoder, tekniker, material, teorier och filosofier mot traditioner som har funnits i årtionden eller till och med århundraden. Pedagogiska inriktningar och trender förändras i takt med konstens och samhällets ständiga föränderlighet - därför fungerar "hur"-frågan som ett prisma med vars hjälp man kan spegla nutiden, men också det förflutna och framtiden. [Länkar till mera material av Orenius på näst sista sidan i handouten.](#)

ULRIKA FERM

– Att jobba med öppna processer

Ulrika Ferm är Pro Artibus residenskonstnär 2023–2026. Hennes praktik baserar sig på forskning som tacklar historiska och sociopolitiska ämnen där resultatet är en kombination av dokumentära fakta och poetisk eller personlig fiktion. Hon arbetar med en mångfald medium som teckning, fotografi, rörlig bild, installation och performance.

Vad jobbar du med just nu?

Jag jobbar sedan en längre tid kring temat väder. I mitt konstnärliga arbete vårdar jag ett förhållningssätt där den konstnärliga processen tillåts leda arbetet. Detta syns i mina teckningar men även i projekt som baserat sig på efterforskning i rörlig-bild- eller fotoarkiv där projekten sträcker sig över flera år. Jag planerar för tillfället är en soloutställning på Kuntsi museum i Vasa som öppnar i april 2025.

Vad är intressant för dig inom konstpedagogik just nu?

Det som jag tycker är det intressantaste när man undervisar är studio-samtal med studerande. Det är ofta väldigt intima, känsliga situationer där personlighet och intressen som den studerande har blottas och där den studerande kan känna sig sårbar.

Läs mera om residensprojektet: <https://proartibus.fi/ulrika-ferm-vasa/>

DELTAGARE

Camilla Pulkki	Luckan Raseborg
Johanna Stenman	Hagelstamska skolan och Gymnasiet Grankulla samskola
Maja Røj Urrutia	Vasa övningsskola
Malin Simons	Wava-institutet (grundläggande konstundervisn., bildkonst)
Tiina Raaterova	Wava-institutet (grundläggande konstundervisn., bildkonst)
Maria Lankoski	Kristinestads högstadium och gymnasium
Vera Anttila	Pro Artibus / freelancer
Tiina Pusa	Aalto-yliopisto
Hanna Arhippainen	Aalto-universitetet (bildkonstpedagogik studerande)
Joel Gräfnings	Tölö gymnasium
Krister Vikström	Strömborgska skolan
Lasse Lampenius	Skapa Position / Raseborgs stad
Jenny Renlund	Helsingfors Universitet
Camilla Thors	Tegengrenskolan
Ann-Sofi Kattilakoski	Korsholms högstadium
Sara Tobiasson	Ålands lyceum
Nina Pörn	Björneborgs Svenska Samskola
Tanja Reuter-Lindén	Ålands lyceum
Monica Liljestränd-Jutila	Jakobstads gymnasium
Gea Björkskog	Lagstads skola
Jonna Halli	Amos Rex och Borgå konstskola
Solveig Cornér	Helsingfors universitet
Anne Häggblom	Vörå samgymnasium-idrottsgymnasium
Sofie Staffans-Lytz	Vasa Gymnasium
Ulrika Nabb	Borgaregatans skola
Kristina Skog	Korsholms vuxeninstitut Bildkonstskolan
Frida Marklund	Umeå universitet, Inst. för estetiska ämnen i lärarutbildn.
Lisette Smedlund	Vasa övningsskola
Carina Storthors	Högstadiet och gymnasiet i Petalax
Laila Rebers-Holländer	Tölö gymnasium Helsingfors stad
Johan Vikström	Åbo Akademi, FPV och Vasa övningsskola
Jannika Nylander	Familiar Fenix, barnskyddsenhet
Sylvia Javén	Steinergymnasiet i Helsingfors
Nina Hagback	Närpes högstadieskola
Minette Bäckblom	Helsingfors universitet
Monique Lundberg	Ålands Folkhögskola
Hannah Kaihovirta	Helsingfors universitet
Pauliina Vesslin	Skapa Position, Raseborg
Helena Björk Kyander	Lovisavikens skola och Lovisa Gymnasium
Ulrika Ferm	Residenskonstnär Vasa Academill, Stiftelsen Pro Artibus
Marika Orenius	Konstnär, lektor och forskare, Bildkonstakademien

KRHIZOM

Det svenskspråkiga utbildningsprogrammet för klasslärarutbildning vid Pedagogiska fakulteten vid **Helsingfors universitet**, i samarbete med det finskspråkiga utbildningsprogrammets ämneskluster i bildkonst vid samma fakultet, med **Åbo Akademi** (Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier), **Stiftelsen Pro Artibus** och ämneslärarutbildningsprogrammet i bildkonst vid **Aalto universitetet** har tillsammans SKAPA-projektet KRhizom, som syftar till att främja tillgänglighet och jämlikhet inom bildkonstundervisning för barn och unga på svenska Finland. Projekttiden är 1.8 2024–31.12 2026.

Genom ett drygt 2-årigt förändringsarbete strävar vi inom KRhizom till att konstituera en hållbar plattform och ett nätverk för att med gemensamma resurser höja kvaliteten på forskningsbaserad undervisning för klasslärare och ämneslärare i skolämnet bildkonst på svenska vid de nämnda universitetens lärarutbildningar. Förändringsarbetet konkretiseras genom att en del av de tre universiteten och Stiftelsen Pro Artibus, sakkunnigorganisation inom samtidskonst, skapar ett långsiktigt utbyte av konst, forskning, kunskap och kompetens för kvalitetshöjning i bildkonstundervisning i lärarutbildning.

SKOFF — Bildkonstnären och eleven i en pedagogisk läroprocess

Det tre-åriga projektet SKOFF genomför konstsatsningar i skolor och daghem där professionella bildkonstnärer jobbar tillsammans med barnen och eleverna. Resultatet är offentliga konstverk där barn och unga varit delaktiga i processen från idé till genomförandet. Projektet ger deltagarna en inblick i bildkonstnärens arbete och en förståelse för den offentliga konstens betydelse i vårt samhälle. Hållbarhetsfrågor, miljö och social gemenskap är viktiga i SKOFF projektet. **Wava-institutet** är projektägare och jobbar tillsammans med Yrkesakademien i Österbotten, Yrkeshögskolan Novia, Staden Jakobstad och berörda skolor/daghem när konstsatsningarna genomförs.

De skolor och daghem som finns med i planen är:

2022–23 Oxhamns skola (svenska elever, 12–15 år)

2023–24 Alma daghem (svenska och finska barn, 0–5 år)

2024–25 Språkbadsskolan (svenska och finska elever, 6–11 år)

Projektkoordinator för SKOFF är bildkonstlärare **Malin Simons**.

O.S.A. R.S.V.P.

Utställningen O.S.A. R.S.V.P. – en samkuraterad utställning av kurator för publikarbete och samlingskurator – hade konstpedagogik i fokus och visades i Galleri Elverket i Ekenäs från juni 2023 till januari 2024. Vi närmade oss konstnärerna med frågan: Vem vill du möta genom din konst? Har du en specifik målgrupp du vill jobba med? Tre konstnärer och en konstnärsduo kom att jobba som utställningens konstnärer och mötte och jobbade med olika publikar – konststudieranden i början av sina studier, åttondeklassister, de yngsta skoleleverna, som precis lärt sig läsa, vuxna som tog del av daglig verksamhet, personer med synnedsättning, lokala konstnärer, konstintresserade lågstadiesbarn på konstlägret, alla de som besökte galleriet och deltog i de öppna projekten.

Gemensamt med projekten var att de utgick från konstnärernas egen önskan och genuina intresse att möta och jobba med en viss målgrupp. De inledande diskussionerna var viktiga, det var viktigt att alla var ärliga med sin egen önskan och kände sig bekväm och delaktig i projekt som blev till. Kuratorerna fanns med som bollplank, stöd och möjliggjorde mötena mellan konsten, konstnärerna och publiken.

Utställningen lade en grund för hur vi i Pro Artibus vill jobba inom publikarbete: koncentrerat, skapa förutsättningar för möten, möten som gör skillnad, möten som sätter ett märke.

O.S.A. R.S.V.P. kom också att utgöra en startpunkt för en satsning som visade sig vara vägvisande för oss, nämligen tillgänglighetsarbetet för personer med synnedsättning. Det kan du läsa mera om på nästa sida. Mera om utställningen: <https://proartibus.fi/utställningar/osarsvp/>

OM TILLGÄNGLIGHET OCH SYNTOLKNING

Då planeringen av O.S.A. R.S.V.P. satt igång hösten 2022 hade vi börjat jobba med syntolkade visningar i Elverkets utställningar. Några i Pro Artibus personal hade gått en utbildning och fått upp intresset för nya sätt att förmedla konst. I planeringsarbetet med O.S.A. R.S.V.P. hade vi den här målgruppen i tankarna, och lade ut idén åt en av konstnärerna, **Cecilia Cissi Hultman**, om ett verk planerat med personer med synnedsättning i åtanke. Idén grodde och resulterade i en berättelse om rummet, skrivet i braille, och således läsligt bara för den som är kunnig i punktskrift. Det var fint, för då kunde personen med synnedsättning (och kunskap i braille) få en förstahandsupplevelse av verket, i motsats till syntolkning, som just är någon annans tolkning av ett verk. För en seende publik visade sig rummet nästintill tomt, så när på en vit linje med prickar som löpte runt rummets alla väggar. Texten fanns tillgänglig i svartskrift hos utställningsvärden, och på så vis tillgänglig för alla, men perspektivet förblev ändå omvänt, att de som ofta har informationen tillgänglig, fick fråga efter den, eller få verket uppläst.

Tillgänglighetsarbetet gör vi i nära samarbete med **Förbundet Finlands Svenska Synskadade** (FSS) som utgör ett oerhört viktig bollplank och stöd. Utställningstexter till samtliga utställningar är tillgängliga i punktskrift och vi erbjuder syntolkade visningar till utställningarna. Sommaren 2024 fick hela den publikbemötande personalen ta del av en utbildning Att bemöta besökare med synnedsättning som vi förverkligade i samarbete med FSS.

Det vi nu tittar på är att utveckla multisensoriska visningar, med inslag för alla sinnen, t ex hörsel och känsel, för en helhetsupplevelse. Mindre tolkning, mera förstahandsupplevelser. Läs mer: <https://proartibus.fi/tillganglighet-synnedsattning/>

LÄNKAR

Stiftelsen Pro Artibus aktuella [utställningar och program](#) och [pedagogiskt material](#)

Marika Orenius doktorsavhandling [Eletyt tila kuvataiteilijan työssä ja koulutuksessa](#) (nedladdningsbar PDF, gratis)

Marika Orenius medverkar i [Artist's workbook – Teaching Visual Arts](#) (nedladdningsbar PDF, gratis)

SKOFF-projektet kan du följa på Instagram [@skoff.wava](#) samt på Youtube via [Wava-institutets kanal](#)

STOFF [materialbank](#) innehåller material, videomaterial och nyttiga länkar inom både bildkonst och musik.

PÅ KOMMANDE

GALLERI ELVERKET 2025

- *Personae* – porträtt ur Pro Artibus samling
- Christine Chrissie Candolin
- Samling Lassi Löylypoika Auterinen

SINNE 2025

- Everlasting Soup Salon
- Milla Aska
- Tobias Bradford
- Lukas Malte Hoffman
- Astrid Strömberg

PÅ KOMMANDE 2026

Bildstorm 10, jubileum i Helsingfors!

PRO ARTIBUS